

Motion till riksdagen

1987/88:Jo33

av Yvonne Sandberg-Fries m. fl. (s)

med anledning av prop. 1987/88:85 om
miljöpolitiken inför 1990-talet

Havsmiljön är hotad. Föreningssituationen i Östersjön, Kattegatt och Skagerack är så allvarlig att utsläppen snarast måste åtgärdas.

För Östersjön gäller att den är Sveriges avgjort viktigaste resurs och fångstområde för torsk, sill och lax samtidigt som den är den mest hotade havsmiljön genom sitt utsatta läge som ungt bräckvattensinnehav. Östersjön är helt beroende av saltvatteninbrott och syretillförsel från Nordsjön via Bälten och Öresund.

Föreningssituationen har förändrats snabbt i negativ riktning i Östersjön. Inte bara de kustnära områdena utan även uthavet har påverkats med minskat siktdjup och döda bottenar som följd. Föreningarna minskar tillgången på fisk. Reproduktionen av framför allt torsk, som är en djupvattensfisk, störs av föreningar och döda bottenar. Ett visst överfiske hotar även såväl den vita zonen öster om Gotland som områdena kring Bornholm.

Efter uppgörelsen om den vita zonen har vikten av att hela den svenska delen av Östersjön (ca 40%) blir föremål för undersökning och tillämpad forskning accentuerats, således inte bara de kustnära områdena. Internationellt samarbete med övriga Östersjöstater är i detta sammanhang ett måste.

I proposition 1987/88:85 s. 169 f behandlas frågan om inrättandet av ett Östersjölaboratorium med inriktning i första hand på forskning och undersökning av kustvattenmiljön och det kustnära fisket. Stycket avslutas med konstaterandet "Eventuellt ytterligare ekonomiska resurser bör utnyttjas för verksamheten vid redan befintliga anläggningar. Mot bakgrund härav finns det för närvarande inte något behov av ytterligare laboratorier på området."

Frågan om baslaboratorierna har utretts, och beslut har fattats om att dessa skall förläggas till universiteten i Göteborg, Stockholm och Umeå. För södra Östersjöns del betyder detta att våra forsknings- och utredningsresurser finns vid Askölaboratoriet. Laboratoriet skall verka inom egentliga Östersjön, medan Öresund och västkusten hör till Göteborg och Bottenhavet till Umeå. Askölaboratoriet får således en orimlig arbetsbelastning, inte bara med tanke på alla resor till södra Östersjön, där det största fisket nu sker och där de största insatserna måste göras för att förbättra kunskapen om denna del av de svenska havsområdena.

Hanöbukten är utpekad i regeringens miljöproposition som ett havsområde, vars situation är likartad med den som råder i Laholmsbukten. Det är således mycket angeläget att miljöskyddsåtgärder kan sättas in i Hanöbuk-

ten med samma tyngd som nu har skett i Laholmsbukten. Hanöbukten med dessa båda stora cellulosafabriker är ett havsområde som ofta blir ihågkommet då problemen skall belysas, men bortglömt då åtgärder skall sättas in. Avståndet till Askö är alltför stort för att ändra den negativa synen hos fiskare och andra på statsmakternas vilja att skapa bättre förutsättningar för Östersjöfisket.

En meningsfull övervakning kräver täta undersökningar. Detta gäller framför allt kontroll av syre, närsalter och primärproduktion, där tvåveckorsintervaller behövs under sommaren. Dessa parametrar måste undersökas, bl. a. för att beräkna fiskproduktionen och för att därigenom få fram ett statistiskt underlag för de internationella fiskeriförhandlingarna.

Vald beträffar undersökningarna av föroreningar i Östersjön är det främst i Stockholmsområdet som sådana har företagits. En framgångsrik internationell miljöpolitik måste grundas på en bred kunskap, främst baserad på egna data om pågående förändringar i Östersjön. Denna kunskap är i dag mycket bristfällig.

Blekinge har livliga kontakter med miljövårdsforskare vid olika institutioner vid Lunds universitet. Bl. a. drivs sedan ett par år ett projekt kallat "Hanöbukten som naturresurs" inom området tillämpad ekologi för att analysera hoten mot den marina miljön och ange förutsättningarna för den framtida utvecklingen av marin produktion och fiske.

Karlskrona har ett centralt läge i den mest produktiva delen av Östersjön. Sedan länge har Karlskrona satsat på Östersjöcentrum med forskningsstation, utbildning, utveckling, Östersjökonferenser och internationellt samarbete. Ett Östersjöinstitut med ett integrerat laboratorium bör inrättas i Karlskrona. Intressenterna bör vara fiskeristyrelsen, naturvårdsverket och SMHI.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att ett Östersjöinstitut med ett integrerat laboratorium för forskning och undersökning av miljön och fisket förläggs till Karlskrona.

Stockholm den 5 april 1988

Yvonne Sandberg-Fries (s)

Ralf Lindström (s)

Christer Skoog (s)